

ADVOKATFIRMAET STEENSTRUP
STORDRANGE DA AVD TROMSØ
Postboks 1088
9261 TROMSØ

Deres ref: 3870635.1-144217
Vår ref: 2018/021793
Dato: 26. mars 2018
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

VEDTAK I KLAGESAK - KRAV OM KOORDINERT BRAKKLEGGING I OMRÅDET RUNDT KOLVIKODDEN Ø

Vi viser til Lofoten sjøprodukter AS (heretter: LSP) sin klage i sak om godkjenning av driftsplan for akvakulturanlegget 11201 Kolvikodden Ø.

I klagesaker kommer saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel VI Om klage og omgjøring til anvendelse. Vi har vurdert at vilkårene for å ta klagen til behandling er oppfylt.

Sakens bakgrunn

- 22. januar 2018 mottok Mattilsynet region nord driftsplansøknad for akvakulturanleggene Kolvikodden Ø, Heldalen og Oterholmen I, som driftes av LSP.
- 5. februar 2018 avslo Mattilsynet region nord driftsplansøknaden for Kolvikodden Ø med planlagt utsett 1. mai 2018. Samme dato ble driftsplansøknadene for Heldalen og Oterholmen I innvilget, med planlagt utsett i august 2018.
- 22. februar 2018 klaget LSP på avslaget som gjaldt Kolvikodden Ø.
- 8. mars sendte Mattilsynet region nord klagen til oss for behandling.

Klagers anførsler

Vi vil ta stilling til klagers anførsler i den grad det er nødvendig for å avgjøre klagesaken. Vi tar ikke stilling til LSP sine planer om fremtidig anleggsstruktur, ettersom saken må avgjøres basert på den nåværende anleggsstrukturen og smittesituasjonen.

Relevant regelverk

Saken reguleres av forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (heretter: akvakulturdriftsforskriften) § 40.

Førsteinstansens anførsler

Førsteinstansen fastholder sitt vedtak.

Vår vurdering

1. Rettslig utgangspunkt

Akvakulturdriftsforskriften § 40, tredje ledd lyder

«Lokaliteter i sjøvann med matfisk og stamfisk skal tømmes og brakklegges i minimum 2 måneder etter hver produksjonssyklus. Mattilsynet kan treffe vedtak om lengre brakkleggingstid av den enkelte lokalitet og koordinert brakklegging av et område, dersom hensynet til fiskehelse tilsier det.»

Hjemmelsgrunnlaget for tredje ledd er matloven § 7, og forvaltningsansvaret er lagt til Mattilsynet.

Forskriften stiller krav om at alle lokaliteter skal brakklegges i minst to måneder etter hver produksjonssyklus. Mattilsynet kan ut fra «hensynet til fiskehelse» fatte vedtak om lenger brakkleggingstid og helt eller delvis koordinert brakklegging med andre lokaliteter. «Hensynet til fiskehelse» gjelder både forebygging og bekjempelse av smittsomme fiskesykdommer. Mattilsynet kan videre i vedtak nekte godkjenning av driftsplaner dersom hensynet til fiskehelse på den enkelte lokaliteten eller i et område tilsier det.

Mattilsynets vedtak kan fattes i forbindelse med vurderingen av driftsplanene jf. akvakulturdriftsforskriften § 40 sjette ledd.

Regelmessig og koordinert brakklegging av grupper av anlegg er viktige forebyggende tiltak som bidrar til bedre fiskehelse og fiskevelferd og gode miljøbetingelser for fisken. Smittesyklus vil brytes, oppbygging av smittepress og sykdom over tid forebygges, lokalitetene vil bli «renset» før ny produksjonssyklus påbegynnes, og det er enklere å håndtere utbrudd av alvorlig sykdom i brakkleggingsområdet via koordinert innsats. Særlig for sykdommene PD og ILA er det viktig å praktisere koordinerte brakkleggingsområder og med tilstrekkelig lange brakkleggingstider. Vi praktiserer at én måned samtidig brakklegging utgjør «koordinert brakklegging av et område».

2. Konkret vurdering

Akvakulturanlegget Kolvikkodden Ø ligger midt i en klynge av akvakulturanlegg for laksefisk i sjø på sørsiden av Lofoten. Til øst ligger akvakulturanleggene Geiterøya I, Gamskjæran, Æsøya og Eidisholman. Til vest ligger akvakulturanleggene Styrvollholmen, Otherholmen I, Heldalen, Kjeøya og Sandholman. Det er korte avstander mellom anleggene, og mellom Kolvikkodden Ø og Styrvollsholmen ligger også slakteriet Mortsund (som ikke er i drift nå). Den lengste avstanden i området er mellom Æsøya og Eidisholman, hvor avstanden er rundt 5 km. Mellom de øvrige ni akvakulturanleggene er det omtrent 2 mil avstand tilsammen (sjøveien). Det gir en snittavstand på rundt 2 km mellom anleggene i området.

Mattilsynet region nord skriver i oversendelsen av klagesaken at *«på grunn av de korte avstandene, må alle lokalitetene i området (fra Sandholman i vest til Æsøya i øst) ha koordinert brakklegging.»*

Mattilsynet region nord skriver videre at

«Eventuelt må det lages en eller flere brakkgater mellom grupper av lokalitetene i området, slik at disse får en avstand på over 5 km. Med det store antallet lokaliteter i området (for tiden 9 matfisklokaliteter) samtidig som det er 3 forskjellige virksomheter som er innehaver av lokalitetene vil det i utgangspunktet være vanskelig å gjennomføre slik koordinering. Den generelle driftsstrukturen synes å være uhensiktsmessig dersom en skal gjennomføre koordinert brakklegging. Det er åpenbart at det for å gjennomføre en rasjonell drift er enklere å koordinere få lokaliteter enn mange slik som

i dette tilfellet. Samtidig synes området å ha for stor utstrekning for å kunne driftes rasjonelt. Dette har også vist seg i praksis ved at det ikke synes å ha vært dialog mellom virksomhetene i området og at det ved årlige driftsplansøknad de siste årene har vært vansker med å få tilpasset koordinert brakklegging. I tillegg har det i de siste årene også kommet driftsplanendringer underveis, som har komplisert dette ytterligere.»

Mattilsynet region nord skriver i sin oppsummering at

«Ved å nekte utsett på lokalitet Kolvikodden Ø i 2018 sørger Mattilsynet for at det etableres en «branngate» mellom lokalitetene til de 2 selskapene med aktiv drift i området. De kan dermed drifte sine respektive lokaliteter hver for seg som egne brakkleggingsgrupper med avstand på over 5 km.»

Vi forstår Mattilsynet region nord sin tilnærming om at det *kunne* ha vært hensiktsmessig å dele området inn i to ved at det ikke settes ut fisk på Kolvikodden Ø, gitt det manglende samarbeidet mellom LSP og deres nabo Isqueen AS. Ettersom Kolvikodden Ø er et godkjent akvakulturanlegg og det omsøkte utsett vil skje etter en koordinert brakklegging av området, har LSP imidlertid en berettiget forventning om å få sette ut fisken. Dersom Mattilsynet region nord skulle mene at akvakulturanlegget ut fra beliggenheten og smittesituasjonen ikke bør driftes, må anlegget trekkes tilbake etter forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. § 8. Det er en egen vurdering som må gjøres uavhengig av driftsplangodkjenninger.

Hensynet til fiskehelse tilsier at alle akvakulturanleggene i området fra Sandholman i vest til Eidisholman i øst brakklegges samtidig. Det er fordi det er kort avstand mellom anleggene, det har vært en utfordrende sykdomssituasjon i området, og det er ingen naturlige barrierer mellom anleggene som muliggjør mindre, fornuftige brakkleggingsområder. Nærheten mellom akvakulturanleggene gir stor fare for at smitte spres fra et anlegg til et annet. Det er i praksis umulig å sette opp naturlige smittebarrierer i området på grunn av korte avstander mellom lokalitetene. Det har de siste årene vært to utbrudd av ILA i området. Det har også vært omfattende overskridelser av lusegrensen på flere av akvakulturanleggene. Avstanden og sykdomshistorikken gjør at koordinert brakklegging av alle akvakulturanleggene i området er nødvendig. Det viser også den praktiske tilnærmingen da ILA-kontrollområde ble opprettet i forbindelse med ILA-diagnose på lokalitet Geiterøya I. Alle lokalitetene i området er i dag en del av ILA-kontrollområdet, og det er et viktig og sentralt element ved oppretting av brakkleggingsgrupper å få dette til å stemme overens med den faktiske situasjonen dersom sykdom bryter ut. Når en brakkleggingsgruppe samsvarer med et kontrollområde som er brukt ved sykdomsutbrudd, forenkles bekjempelsen av eventuelle fremtidige sykdomsutbrudd.

I samtale med Mattilsynet region nord, har vi fått opplyst at hele området fra Æsøya i øst til Sandholman i vest planlegges brakklagt hele april 2018. Det står fisk på Oterholmen I som skal slaktes ut 26. mars. De eneste fremtidige utsettene i området som er godkjent gjennom driftsplan, er utsettene på Heldalen og Oterholmen I i august 2018.

På Eidisholman ble det satt ut fisk i november 2017 og januar 2018. Det innebærer at det ikke er mulig å inkludere Eidisholman i brakkleggingsgruppen i denne omgangen. Ettersom det er 5 km avstand mellom Eidisholman og Æsøya, mener vi at det i en mellomfase kan forsvares at Eidisholman ikke deltar i den koordinerte brakkleggingen. I fremtiden bør likevel Eidisholman brakklegges samtidig som sine naboer i vest fra Æsøya til Sandholman.

Ved å tillate det omsøkte utsett på Kolvikodden Ø fra 1. mai 2018, vil kravet til én måned koordinert brakklegging av området forut for utsettet være oppfylt. Forutsatt at Oterholmen I brakklegges i en hel måned, vil den omsøkte driftsplanen kunne innvilges. Vi presiserer at brakkleggingstiden begynner å løpe når anlegget er tømt for fisk, nøter tatt opp og anlegget for øvrig er rengjort.

3. Om koordinert brakklegging av området i framtiden

Mattilsynet informerte i januar 2017 om at det forebyggende tiltaket med å kreve koordinert brakklegging når hensynet til fiskehelse tilsier det, vil bli styrket fremover. Informasjon om denne endringen i forvaltningspraksisen er tilgjengelig på nettsiden vår (www.mattilsynet.no/fisk_og_akvakultur/akvakultur/drift_av_akvakulturanlegg/forebyggende_tiltak_for_aa_bedre_fiskehelsen_og_fiskevelferden.27623), og ble sendt ut til næringsorganisasjonene januar 2017. Anleggsstrukturen og sykdomshistorikken i området tilsier at det også i fremtiden må påregnes én måneds koordinert brakklegging av området fra Eidisholman i øst til Sandholman i vest før nye utsett. LSP og de øvrige aktørene bør derfor planlegge for at de vil få godkjent driftsplaner med utsett som muliggjør koordinert brakklegging av området mellom produksjonssyklusene. For at anleggene med godkjente utsett ikke skal måtte brakklegges uforholdsmessig lenge, bør utsettene ved de øvrige anleggene tilpasses driftsplanene som er godkjente.

Konklusjon

Mattilsynet region nord sitt avslag på søknad om godkjenning av driftsplan AR-237350986 for 11021 Kolvikodden Ø oppheves.

Mattilsynets hovedkontor anbefaler at Fiskeridirektoratet godkjenner LSP sin søknad om driftsplan AR-237350986 for akvakulturanlegget 11201 Kolvikodden Ø.

Det kan settes ut fisk på Kolvikodden Ø når Oterholmen I har vært brakklagt én måned.

Vi gjør oppmerksom på at driftsplanen ikke er godkjent før Fiskeridirektoratet har godkjent den.

Vedtaket er fattet med hjemmel i akvakulturdriftsforskriften § 40 Driftsplan og brakklegging

Orientering om rett til dekning av sakskostnader

Dere kan kreve å få dekket vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, jf forvaltningsloven § 36. Spørsmål og eventuelle krav om dette må rettes til vårt kontor innen tre uker.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, se forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Friede Andersen
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Likelydende brev sendes til:
FISKERIDIREKTORATET REGION NORDLAND, Postboks 185 Sentrum, 5804 BERGEN
EIDSFJORD SJØFARM AS AVD SORTLAND, Postboks 84, 8401 SORTLAND
ISQUEEN AS, Ureveien 315, 8352 SENNESVIK

